

2

Helsinginkadulla autojen pakoputkista liehuu roikkuu häähuntu kääriä ja Kurvin kulumilla kulkijoiden suista virkkautuu kaitaa valkeaa pirttaa.

Kansatalon säämittari näyttää pelkkää keltaista.

Taksin takapenkillä kinastellaan uudenvuoden tinoista; kannattiko niihin uskoa vai ei. Millainen klöntti tiesi kuolemaa. Ja merkisikö sirpin ja vasaran muotoinen tinamöykky vallankumousta tänä vuonna vaiko ensi vuonna. Vai merkisikö se Puolan miehittämistä, sosialismin maailmanvaltaa.

Sonja O. istuu vaiteliaan kuskin vieressä ja pureksii hiuksiensa latvoja.

Sonja O?

Kenties siksi, että hän joskus lapsena häpesi vierasperäistä hullunkurisen lyhyttä, oho-ynähdystä muistuttavaa sukunimeään, jossa ei ollut perässä edes sitä kaikenkruunaavaa ja -pelastavaa nen-päätettä, ei mitään, ja aina nimeään kysyessä hän takelteli katse katonrajassa harhailien, kieli vuoronperään kummassakin poskessa moukuroiden: Son... ja O...oo...oo...

Ja siitä jo kansakoulussa lempinimitys: Sonja O.

Eläinlääketieteellistä korkeakoulua ohitettaessa hän muistaa miten joskus kauan sitten sieltä oli päässyt lehmä

karkuun. Keskellä kirkasta päivää se juosta lönsytteli utareet keinuen pitkin Hämeentietä valkotakkiset lekurinplantut perässään, liikenne jumissa, autontorvet töötäillen, mutta mansikki se vaan meni eteenpäin seiskan reittiä ja säntäili kai Hakaniemeen asti ennen kuin kytät saivat sen kiinni ja pakkasivat mustaan maijaan ja takaisin klinikalle.

Hän katselee aprikoiden ohivilahtelevia tuttuja maisemia, imee mietteissään hiustupsua kuin se olisi letin suippo pää.

Lapsuus, katu jolla ei ole nimeä ja joka ei pääty koskaan. Talojen seinissä kaikissa joku psoriasis tai pommirokko, koko korttelissa sama rohtuma, koko kaupunginosassa joku ankeitten aikojen arpinen acne ja puistojen, niiden harvojen, puissa joku lehdet maahan sivaltava silsa tai koko rungon räiskannut saasterutto. Lapsuus, porttien konkien kaikuvat Midaksenkidat. Ratapihojen savuttunut sepeli. Nostokurkiaurat oli keväät taikka syksy. Taitava töykkivät tehtaanniiput, kaasulaitoksen suurimaiset jättiläispieruja avaruuteen puhisevat kattilat. Pihojen ahtaat asvalttisuppilot. Betonisen hiekkalaatikon lelusaalis tervaa bitumia tiilimurskaa rautakankia autonrenkaita kuonaa kasoissa ja hujan hajan silmänkantomattomiin ja rannan ruostekupeiset laivat aina tulossa tai menossa ja meri, öljyä bensaa näljää fosforinräikeää vispivahtoa hedelmäkuoria pakkeli-poskisten laivalolitojen muovijouhiperuukkeja kondomeja lokin- ja rotanraatoja laudankappaleita rätimatonpalasia poijuja joita kesä kesältä sameammat aallot sylissänsä sylkyttävät. Ja romuautoja joista on ikkunat pirstottu sisään ja joissa on asuttu (takapenkin pahvilakanoihin painaltunut kyljen kaari) ja pelitynnyretä joihin on riumustettu nimiä ja vuosilukuja ja eri kielillä uhoa ja tyhjien viinapullojen

*Perinät, pöytäkirja
Linnin osteri nim.*

riemuparaati Sorbusta Vinettoa Gambinaa maassa ka-
duilla piholla puistoissa koko Alkon halpojen pottujen
vihreänruskea sirpalekirjo, spurgujen iäksi keskenjäännyt
lasimosaiikki, lapsuus, ja violetteina sytyksiin sykähtele-
viä vajereissaan kiikkuvia katulamppuja joiden kupui-
hin tarttunut haalistunutta serpentiniä ja ilmapallonrie-
kaleita, lapsuus ja mainosvalojen niukuen leimuavia te-
räslankahäkkyröitä, näyteikkunoiden petollisen välkeu-
dun päällä tiriseviä neonmakkaroita, lapsuus, löytöret-
kenhöntylyt rantojen synkille syrjäkujille ja ne karsean-
kolkot kolumbuksenaarteet parittomia kenkiä piikkiko-
roilla ja ilman nailonsukkia kahteen suuntaan pakenevi-
ne silmineen muovisia auringonkukkakorvanappeja tyh-
jiä sinivalkeoisia Perfekta-pakkauksia trasseleita magnee-
tinpalasia aaltopeltiä repaleisia muovipressuja ja ruostu-
neita ratakiskoja joilta silmät kiinni vauhkosti kirkuen
loikattiin kymmenen sentin salto mortale.

En oikeastaan tiennyt minne olimme menossa. Olin vain entisten aikojen tapaan lähtenyt mukaan impulsista, ehkä halusin verestää vanhoja muistoja, ehkä halusin rehellisesti tsekata janottiko vanha suola. Jospa törmäisin vaikka Ilari Mestariunoiijaan? Tai ehkä minun teki vain mieleni tavata entisiä tovereita ja tutkailla mitä niistä oli näiden dagen efter -vuosien mittaan ehtinyt kehkeytyä, millaisiksi niiden paminat näissä suhdanteissa tu- leentua. Ja kai minä halusin myös katsastaa oliko mu- kaan agitängiin ujututtanut joitain uusia kasvoja, ve- reksiä nuoria miehiä vaikka, raivoja härkiä tulisia taisteli- joita, machokaadereita tai Pirkan kaltaisia herkkiä ala- basterihiipiäisiä sivistyneistöälyköitä, pieniä peter von bagheja, vai oliko remmi yhävielä se sama vanha suussa- sulavan sisäänpäinlämpiävä jossa olin nuorena kimulina pyörinyt. Liian nuorena ja liian lujaa.

Taksi landasi suuren vaaleaksi maalatun omakotitalon eteen. Kuski mutisi jonkun summan takapenkkiäisille ja minä aloin automaattisesti kömpiä ulos. Kun avasin oven näin miten tumma kissan siluetti liukui autonvalojen poikki ja suoraan talon pihalle, livahdi kärppämäisesti pensasiin piiloon. Jäi sinne kytkäkselle.

Olin juuri iltapäivällä päättänyt Waltarin mininäytel- män Matkan pimeyteen jonka loppukäynnissä taksi-

lyhennelmäni. Orlo. Doffo. Pano. Masiina. Hässimärytmi.

Orlo.

Doffo, ne nyökkäävät, virnuilevat.

Orlo, minä toistan, tosikkomaisemmin kuin haluaisin-kaan.

Ja doffo, ne kääntävät räävittömästi. Niin kuin nimi naista pahentaisi.

Jos ei mies nimeä, hörötteli fajija, vaikka sitten kummin-kin aloitti koko souvin, sehän oli tietysti yksi niistä fajijan loistoidiksistä, kuinkas muuten. 40-luvun lopulla joskus se tuumeksi että niiden hela evakkolössi saisi paremman kämpän Hesasta siinä sotienjälkeisessä asuntopulassa kun oltaisi Orloja vaan. Ei olisi niin ilmeisen paljastavaa, fajija supatteli, älläänsä liudentaen.

Mikä meis on vikan? baabuska äimisteli silmät ymymyrkäisinä.

Häntä pois vaan, kuin sisiliskolta! fajija hohotti. Kun tulee jostain äkkilähtö, niin häntähän siinä tipahtaa, meikäisiltäkin, hoh hoh.

Ja niin meistä tuli Orloja vaan. Outoja. Melkein kuin orpoja. Saksittuja. Salvettuja. Säikähtäneitä kuin sisiliskot.

6

En minä olisi uskonut että meistä kahdesta Pirkka ottaisi krooniset loparit ja minä jäisin tänne.

Ulee
Karkaa. Elä. Ja kerro niille koko synkeä stoori, minä kouker-
sin Leonid Pavlovitsin minulle Lenskin läksiäislahjaksi antamaan pikku muistikirjaan, motoksi sen ensimmäiselle sivulle, pienen punaisen Leninin profiilikuvan alle.

Se oli kerran maailmassa minun ja Pirkkan yhteinen motto. *Karkaa, elä ja kerro niille koko synkeä stoori.*

Musta pieni muistikirja haisi Leonid Pavlovitsille, baabuskalle ja dieduskalle, fajjalle, evakkoalbumeille, orloudelle, orpoudelle, koko minun lapsuudelleni, se kellertävä venäläinen paperi, hiukan karhea, sille samalla tummalle imelälle haisivat fajjan Neukuista tuomat äänilevyt ja kirjat ja korut ja suklaarasiatkin. Rakas ryssänhaju.

Pirkka starttasi miesteni seuraavan sarjan: metafyyssiset vaan ei fyysiset.

Sarjan joka alkoi Pirkasta (ja oikeastaan myös sen fajjasta Osmasta) ja päättyi tohtori Erikin ja Mikael Paljasjalan. Se päättyi fajjan kuolemaan ja minun korskan akrobaattisiin mies- ja naissekoiluihini, se päättyi avoliittoon ja minun yritykseeni yhdistää seksi ja soosi ja sik-akki, se päättyi äkkiaborttiin ja Mikael Paljasjalan ja mi-

nun bänkseihiin, se päättyi minun epätoivoiseen Lenin-graduinsäntäämiseeni ja monessakin mielessä kirveltävään paluuseen sieltä, se päättyi dorkalan pitkille puuna-
tuille käytävillä ja Siskon uudelleentapaamiseen vähän yli vuoden dorkiksessakisailuni jälkeen.

Tähän älyllisesti raskaaseen sarjaan kuuluivat kaikki ne monenmoiset itseään kirjailijoiksi ja taiteilijoiksi tituleeraavat intellektuellit ja kyynärpää-älyköt, kaikki harrastajakirjoittajakursseilla harrastajakirjoittajia ohjaamaan oppineet harrastajakirjoittajat, kaikki ulcus ulcustavat jäsenkirjoittajat ja delirium tremensoivat senttarit, kaikki amanuenssit ja assistentit ja proffat, jokainen omnipotentti kriitikko ja impotentti kriitikko, jokainen äidinkulta ja suvunylpeys yhtä lailla kuin uraltaan suistunut närkkäri ja alkis ja kaikki surffaavat tuhatkuntalais-
fuksit ja kaikki rääväsuurevarit ja kaikki salonkitaistolaiset joita aina yhtä erinomaisin tiedoin suoriin jälkeen yliopistoon pääsyt.

Ensitapaamisemme: jokin alkusyksyn vaivihkaa pimeää tihenevä ilta, vain muutama viikko sen jälkeen kun Al-
lende on tyylikkäästi itsemurhattu. Minä polleilen ja vä-
hän pelleilenkin opintokirjallani, minusta on tullut Aka-
teeminen Kansalainen ja peräti koko sukuni eka sellai-
nen, olen tuore intoa tirsuva fil.yo ja histfillari ja kirjalli-
suudenopiskelija ja eksynyt jonnekin helvetin kuuseen
jonkun saamarin kirjoittajakerho Solidaarisen Kynän
kokoukseen.

Pirkka istuu pitkän, ruokottomaksi graffititun pöydän
päässä ja heti kun se sytyttää röökin ja viuhauttaa sillä
tietyllä rannejipotuksella studinsä sammuksiin minä tie-
dän että se on ainakin viiden eri elokuvakerhon jäsen.
Filmihullut minä tsekkaan aina irtonumeroina, sellaiset

saamari!!!

jotka rehehtelevät leffojentuntumuksellaan kuin jotkut jäbät mimmeillä. Sellaiset jotka pamlaavat Pasolinista Fellinistä Bergmanista Coppolasta Allenista ja Tarkovskista kiihkeän intuumisti kuin olisivat nussineet niitä kuta-
kin viikon yhteen menoon ja vertailisivat niiden yksilöllisiä muotoja ja mehuja ja tempoja keskenään.

Takuulla, minä funtsailen ovensuussa viistosti hymyil-
len, takuulla tämä rintamerkkilaiheliini menisi mieluum-
min elokuva-arkiston lauantai-iltapäivän klassikkomati-
nean katsomaan kokemaan nauttimaan jotain muinais-
muisto-Eisensteinia kuin minun kanssani punkkaan.

Pirkka osoittautui olevan myös varsinainen suomalainen pöytälaatikkokirjailijan prototyypipi: itsevarma tunnustuksenkerjääjä, kirjoituskilpailumaanikko, toisten kirjoittajien taltaja ja hyytävän kateellinen kaikille itseään nuoremmille esikoiskirjansa jo julkaisseille, kaupallisten kustantamoiden ja kirjoituskilpailulautakuntien paranoihin säittäjä, lehtien mielipidesivuillea mellastelija, ja aina yhtä naisuimenevän kompleksikas, hellyttävän epävarma, älyllistäjä ja pilkunnussija, piilosovimisti (rehellisimmässä ja myös parhaissa runoissaan) ja silloin kun on ministi (edistyksellisissä tilausrunoissaan ja silloin kun on fikussa naisseurassa ja naitattaa). Kausi-impotentti. Lähes totaalisen huumorintajuton. Katastrofaalisen neutroottinen. Lievästi änkyttelevä ja mahdollisimman vaikeaselkoinen. Runsaasti vänyräisiä vertauksia ja haettu- ja symboleja. Alliteraatiota. Sietämättömän iserakkaita itseriittoisia monologeja aiheesta Ollako Nuori Nero Vaiko Eikö Olla. Ja oi: kotoisen harrastajakirjoittajahamletin ulkoinen hahmo aina likempänä Kari Peitsamo kuin Paul Newmania. Ja vielä ja vielä: onnahtelevia sivistysanarykelmiä. Ja nimenomaan Pirkkan, äkkikään nynnäisen, tapauksessa intohimon viimeisetkin rippeet

kuivattavaa marxilais-leniniläistä terminologiaa ja Tie-donantajaslangua.

Pirkka oli juuri parahiksi tulvahtanut piiripintoihinsa täyteen luokkatietoisuutta ja kosmopoliittista solidaarisuutta ja julkaissut omakustanteena pienen kirjaisen agitprop -lyriikkaa. Äitelän tarkoituksenmukaiset runot oli suurellisen laveasydamisesti omistettu koko Chilen sortelulle kansalle ja imperialismin kätyrien murhaamalle laulajalle Viktor Jaralle.

En kai ällistynyt juurikaan kun sain jostain vihiä että Pirkka oli jotain vitun vanhaa aatelisklaania ja kansainvälisestikin kuuluisan sosiologin ainoa poika. (Enkä kai pahemmin pälistynyt silloinkaan kun kolmisen vuotta myöhemmin Hvitträskin raflassa ~~kätkäpäisälään~~ ääressä tohtori Erik otti ja tutustutti minut johonkin täysin räjähtäneeseen ihmemies Osm Blåfieldiin jolla oli kumman tutut huopatossilmmät ja silmien välissä tutun muotovalio kuin varta vasten bettere folk-sukua varten disainattu klyyvari, mutta se täytyy kämmen sydämellä tunnustaa etten olisi arvannut että aateliset pierut voivat olla niin loistavia rakastajia.) Olin kaikei aina tuumailut että ihojenläiske ja naurunroiske ja riemukkaat hiomonulvahudukset voivat kaikaa vain renkituvan tai piikainkammarin oven takaa.)

Pirkan kyllyrellissä suvussa ei tunnettu eikä tunnustettu mitään vähäisempää kuin hyvin toimeentuleva filosofian maisteri tai superenerginen ekonomi ja niinpä herregud sentään skoleksamokailujensa ja huumeongelmiensa jälkeen stiletinteräväksi stalinistiksi repsahtanut hulttio oli sukukokouksiaan Ritarihuoneella järjestävästä heimosta yksimielisen tyyliä diskattu. Likvidoitu. Kaputt kaputt.

Niin se käy että minä olin Osmalle hetken aikaa villi

kuriositeetti, paskan läpi tunkenut jännä sosiologinen viehe, punapäätä prolemuru mikroskoopin luupin alla, mutta oma poika ongelmineen ei kiinnostanut. Jonkin aikaa minä häilyin häijyisti nautiskellen isän ja pojan välillä, kahden muhkeakullisen miehen välillä joista toinen tiesi miten julia sillä mimmi henkiveveriin ja toinen ei tiennyt. Osman kitsailemaan tottuneesta tunne-elämästä en paskojakaan piitannut mutta joskus funtsailin miten Pirkka olisi suhtautunut Osman ja minun zembaloihin; olisiko se nauranut räkäisesti, kappas vaan fatsia, vai olisiko se kyrtäntynyt sekä minulle että Osmalle, pettynyt ihmisiin lopullisesti, naksahdellut palasiksi vielä nopeammin kuin sitten teki.

Pirkka oli nipin napin keplotellut läpi keskikoulunsa eikä minkään valtakunnan painostuksista piittaamatta mennyt lukioon vaan nalkahti 60-luvun loppurytiniössä ja hippiliikkeen siimahtamisen aikoihin Perunatorin jengihin ja alkoi poltella pilveä ja harrastaa vahvempaakin kamaa, snaguja ja piriä, LSD:täkin ja se oli jo hyvää vauhtia menossa tosi deekikselle mutta sitten yhtäkkiä kuuviioon käpsähti mukaan nainen, Pirkkaa kymmenisen vuotta vanhempi sosiaalipoliitikan lisensoittiduuaniaan valmisteleva kriminaalihuoltaja joka sananmukaisesti tarttui Pirkkaa niskalenkistä Vanhan rappusilla ja kiikutti sen suit sait himaansa, pesi, puki, ruokki ja otti loppujen lopuksi pitkän ja kädän rumpelon pitkine ikitakkuisine väinämöisenhiuksineen tissiensä väliseen turvalliseen kanjoniin ja tutustutti Pirkan siinä nännin sivussa myös Maraan (Marxiin) ja Lennuun (Leniniin).

Amelika

Suojelusenkelin nimi oli Erja. Ja tietysti, kuinkas muuten, se oli somahko ja pulleanlöpsäkkä ja sillä oli reilunleveä reva ja anteliaasti höllyvät hinkit ja kuulas taikina-

nen iho johon oli hädässä ja ahdingossa helppo takertua ja vaikka upota.

Erja piti kadehdittavan hyvää huolta pojastaan. Se ei lähtenyt aamulla duuniin jos Pirkkaa itketti. Se kolusi seppälät ja pukevat ja osti Pirkalle siistin vaatevaraston kymmeneksi vuodeksi eteenpäin. Se leikkasi Pirkan liehuvan albiinonpellavaisen letin lyhyeksi ja hoiteli voiteillaan ja pastoiillaan Pirkan naamassa rehovittavan acnen pois. Se laittoi Pirkalle maittavaa ruokaa, lasi jouleja ja puristi greippimehua. Se säännösteli Pirkan tupakanpoltoa ja vieroitti Pirkan hasasta ja muustakin kamasta ja melkein viinastakin. Ja ennen kaikkea se hommasi Pirkalle vakituisen duunipaikan ja patisteli sen samaan saamaan opiskelemaan dialektista materialismia ja marxilaista kansantaloustiedettä.

Niin Pirkasta tuli posteljooni ja aktiivinen Kulttuuritalon perusopintopiiriläinen ja niihin samaisiin aikoihin Pirkka innostui myös kirjoittamaan runoja sillä runojen pusaamisesta tuli vähemmistökommarien keskuudessa oikea villitys ja kunnia-asia. Jokaisen piti olla luova. Jokaisen piti äheltää runoa. Ammattitaitelijoiden ja kulttuurityöntekijöiden kerma järjesti tuhkatiheään kirjoituskilpailuja ja niissä palkittiin aina samat varmat tiedotavat naamat joihin Pirkkakin alkoi pikku hiljaa lukeutua. Pirkasta yritettiin kangeta ja vängätä »meikäleistä» uuden polven runoilijaa, siitä odotettiin nuorta urheaa luokkakantaista vasemmistolaiskirjailijaa ja juuri tuo äkillinen, kiihkeä ja monessakin mielessä perusteeton odotusten paine omalta osaltaan pirstoi Pirkkaa.

Luin nivaskakaupalla Pirkan kirjoittamia runoja (se niin kuin kaikki muutkin hörkkiäseluisina runoilijanalkuina itseään pitävät nuoret mösjojöt yritti pokata minut poetikalla) joissa se ei koskaan antautunut kirjoittamaan avoi-

mesti ja pakottomasti itsestään, omasta itsestään ja omasta elämästään, menneisyydestään ja ristiriidoistaan, epäilystään hapuiluistaan ja sekoiluistaan Hesassa Stokiksesa ja Köpiksessä. Pirkka oli oppinut nielaisemaan menneisyytensä. Tai sanotaan vaikka että se oli nielaissut sen kiltisti kuin Nitron, pannut menneet muhinat kielen alle piiloon ja sinne ne jäivät, siellä ne koko ajan vääjäämättä lukenivat ja vaikuttivat.

Pirkalta ei yksinkertaisesti odotettu omakohtaista tilitystä. Intiimien vuodatusten aika ei ollut vielä tullut. Jos Pirkka vielä eläisi, tänään se ehkä uskaltaisi roimastikin perata ja silpoo omaa taustaansa ja kehitystään. Mutta 70-luvun ahtaissa »taide kuuluu kansalle» -raameissa Pirkka käkelsi muiden mukana ylistyslauluja hermannilaisille kirvesmiehille ja vantaalaisille betonirautoittajille ja sörkkäläisille rautatieläisille joiden elämästä ei tiennyt hei sun heiluvaisiakaan.

Ja kuitenkin, niin sanottu luokkakantaisuus oli aina Pirkalle se Akilleen kantapäähön sohaisu siihen emiten koski. Ja mitä enemmän sitä sohi, sen vanhemmin se linoitautui teräksisten iskulauseittensa taakse.

Sitä rataa Pirkka oli päättänyt vetämään kirjoittajakerho Solidaarista Kynää ja ohjaamaan itsekin muita nuoria kirjoittajia, jeesaamaan niitä tekemään sulavaa sosiaalista tilausta nosturinkuljettajista ja hellahuoneisiinsa mä-däntyneistä eläkeläisistä ja yksinhuoltajajäideistä.

Silloin tällöin kerhossa kävi kunniavierailmassa joku oikeaoppisen vasemmistolainen kirjailijakin joka kertoili vuolaasti omasta tuotannostaan ja kypsymisestään puoluekantaiseksi taiteilijaksi ja luokkakantaiseksi taiteilijaksi.

Pirkka oli helkkarin innostunut hommastaan, totta kai oli, omasta pelastusrenkaastaan, palkintopallistaan. Mi-

nä en ollut kiinnostunut niinkään mistään kerhoilusta tai itseään ihailuttamassa käyvistä, nuoria pehmoisia vähemmistöyöläisvuotia alleen väijyilevistä kirjailijoista tai sosialistisen realismin metodista tai ylipäättäänkään kirjoittamisesta (minähän en koskaan kertonut paheestani kenellekään, miksi kukaan ainoaa tallaamatonta revii-riään, ainoaa omaa piilopaikkaansa maailmalle julistaisi), minua kiinnostivat pikemminkin kaikki ne rusottavaot-saiset iskulauseita mumajavat kaaderinuorukaiset jotka osasivat kirjoittaa rakkausrunoja joissa ei ollut erotiikan tilkkaakaan!

Ensivaikutelmani jälkeen valitsin siis Pirkan.

Se vaikutti paitsi godardilaisittain kahelilta piironkikirjailijalta myös pingottuneen monogaamiselta. Sen ryhdistä jo näki että se rakasteli liian vähän ja aina samassa asennossa.

Halusin kuulla kuinka se staaplilaisi minulle runojaan yöllä ja tarkkailisi syrjäkarein kasvojeni ilmeitä ja yrittäisi saada minut antautumaan parin tarkoin laskelmoidun säeparin jälkeen. Halusin nähdä aneemisen aatelispojan metkut, sen ansat ja bravuurit, sen heikkoudet.

Pirkan kanssa ollessani sain itseni ensimmäistä kertaa kiinni ajatuksesta että halusin kirjoihinmerkitä sen tyy-pin.

Ja sitä tyyppiä sainkin sitten kirjoihinviedä seuraavat vuodet totaaliseen kylläännykseen asti. Sain kuulla koleasta varhaislapsuudesta, myrksistä äidistä ja jyrkästä isästä. Sain kuulla ettei raha yksin tuo onnea. Sain kuulla että ristiriitainen hima ja aggressiivinen alkisfajajakin olisi parempi kuin sivistynyt luurankokaappi.

No jaa. Pistelin jäbien stooreja poskeeni ja päätin analysoida asioita myöhemmin.

Ehkä voisi melkein sanoa että rakastuin Pirkkaan (vaikka terapiatrehtööri Moolok kuutisen vuotta myöhemmin yrittäinkin kaikkeen kallossaan kiertelevään freudilaiseen roinaan vedoten, vankäämällä vängäten tunkea minun tajuntaani sitä tosiajaa että koko puuroni yllätys ja soppani sattuma on-sinä etten ole koskaan todella rakastanut, etten ole uskaltanut tuntea *kypsän aikuisen naisen* rakautta), omalla kummallisella tavallani tykkäännyin siihen, itsellenikin yllättäin sillä Pirkka ei helkkari soikoon varsinkaan ulkonaisesti kolahtanut minuun, ollut minun staaliani, tuota karheaa, ärheää, skrodea, tietoisien erootista. Minä rakastin Pirkkaa toisin kuin ketään muuta, en intohimoisesti, en äkkiyrkästi, en kostonhaluisesti, en millään tavalla riivatusti vaan kamuisasti, symppailien ja huh hei, voisinpa melkein lipsauttaa että toverillisesti ellei se kuulostaisi niin falskilta tässä.

Miten paljon minulle merkisikään se että Pirkkakin oli luiskahtanut pesästään, enkä juuri siksi halunnut ajatuksissani liiemmin korostaa sitä että sen pesä oli kumminkin kultalangoista rakennettu kun taas minun töhkäinen himani oli kuivista katkeilevista risunkappaleis-ta.

Pirkka tajusi kun kerroin miten se riipaisi kun faija ykskaks keikautti minun kamani pihalle uudesta kämpästä jonka se oli onnistunut jotenkin ruinaamaan itselleen duuminsa kautta vähän ylioppilaaksituloni jälkeen. Minä en siitä pikku kaksioista ehtinyt kauaa riemuita, kesäkuun lopulla muutettiin vähät krääsämme pikkuruinen matka Viidenneltä Linjalta Viipurinkadulle (joka osoite tietysti posautti pintaan taas kerran failjan kaikki nostalgiat) ja jo syyskuun lopulla faija sai minusta tarpeekseen. Koko homma tuntui jotenkin pirullisen suunnitellulta. Sekä mutsi että faija olivat saaneet tarpeekseen minusta ja toillailuistani ja ilmeisesti ne ajattelivat että

kunhan alkaisin vielä viettää sitä niin sanottua opiskelijaelämää, niiltä pettäisi enemmän tai myöhemmin kumminkin lopullisesti niitti.

Pirkka ymmärsi kun kerroin miltä tuntui lumpustaa alivuokralaismurjusta toiseen ja alistua toinen toistaan räjähtäneempien varakaitten leskirouvien ja ex-lottien oikkuihin ja purnailuihin. Pirkka oli siitä harvinainen mies että se edes yritti kuunnella, se jaksoi kuunnella naisen hätää ja huolta ainakin viisi minuuttia ennen kuin junttasi oman miehisen kompleksisuutensa peliin. Minä jutskailin Pirkkan kanssa vapautuneemmin ja avoimemmin kuin siihen saakka kenenkään toisen kanssa ja kävin sen megessä mieluusti Tiedonantajajuhlissa ja Kommunistisen lehdistön suurjuhlissa ja Chilen kansan solidaarisuus bailuissa ja Inti Illimanin konserteissa ja Agit Prop -kvartetin iltamissa ja Spartakiadiklubilla, sydän värjyen ja kauttaaltani väristen minä kuulostelin keskellä väkijoukkoa muiden ihmisten sydämiä jynkytystä ja voimakkaitten tunneväristysten aaltoja jotka hulmahtelivat ylitseni ja usein minä huomasin vapisevin huulin hymyileväni jollekulle ventovieraalle naiselle ja huikaisevan kirpeän hetken ajan minä tunsin olevani yksi niistä, kuuluvani niihin.

Pirkka oli jo aikaa sitten liittynyt Puolueeseen ja kaikkiin mahdollisiin järjestöihin. Sen luttanassa rintapieluksessa kukki merkki merkin vieressä kuin Brëzhnevillä keskuskomitean juhlapotretissa.

Minulla leijaili jo sinä syksynä jonkimoinen epäämääräinen maine ympärilläni (miten surullisen ja suvaitsemattoman sukkelasti sellainen syntyykään) ja Solidaarisessa Kynässäkin minua alettiin pikku hiljaa pitää jonkinlaisena hämäräselkoisena tungettelijana jonka mukanaollessa ei tietyistä asioista puhuttu niin valtoimesti

kuin muulloin. Vaikka olinhan minäkin jo ehtinyt avata hanan ja liittynyt muutamaan intoapursuilevaan vähemmistöläisporukkaan yliopistolla. Ja saanut parit punakanatset jäsenkirjatkin. Ja mutsi oli kerrankin spendinä, istui pikku kaksion pikku keittiössä pikku keittiönpöydän ääressä ja puheli vahakankaalta leivänmuruja pyyhkäillesään: vihdoinkin tyttö alkaa tiedostaa. Vihlovin sisuksin mutsi kai funtsaili että minä ehdisin vielä ennen sen de-laamista löytää niitten kommaripoitsujen joukosta jonkun oikein kunnollisen flannellipaitaisen partasuun turvakseni, rauhoittajakseni.

Pirkkaa ei mutsi koskaan tavannut. Eikä sen puoleen ketään muitakaan. Hitto, kun faija koukkasi minut Viipurinkadun ulko-oven karmien kautta ulos himasta en halunnut enää pieraistakaan sinne päin, saati että olisin hilaillut sinne kundikaveritani näyttille.

Se koskee. Vihloo yhäviellä.

Minä yritän hymyillä urhean ylimielisesti ja viiltävän vittumaisesti ja fudia kannipäissään öykkäroivää fajjaa munille. Se sattuu minun! Faija ei antaudu nyt käsiryssyn, sillä on sylissä minun kledjumyttyni jonka se aikoo viskata rappuun. Mutsi istuu sohvalle ilmeettömänä, hivenen kumarassa ja naplailee sormillaan työtakkinsa helmaa rullalle reisiensä päälle... enkä minä ehdi edes tsekata itkeekö se vai hymyileekö vinosti.

Minä erehdyin töksäyttämään fajjalle jonkun lauseen jossa oli sellainen sivistyssana jota faija ei heti kelannut ja minä erehdyin nauramaan sille.

Kun änkeän viluissani ja kahden painavan, äkkipikaisesti täyteen haalitun markiisikangaskassin kanssa puhelin kioskiin muistan miten silloin kun minä olin pieni kimuli faija aina laukoi solkenaan sellaisia kiro sanoja joista mi-

nä en tiennyt haituviakaan mitä ne merkitsevät.

Alan hitaasti plarailla nuhjaantunutta ummehtuneelle lemahtelevaa puhelinluetteloa, käyn summamutikassa läpi joitain sekalaisia lapsuudenkavereita ja skolefrendejä ja tanssituttavia, kaikki sellaisia joille ei voisi kuvitella kaan soittavansa keskellä yötä ja pyytää päästä niille koi-saamaan kun fajja lemppasi veks himasta.

Minä tajuan siinä puhelinkopin sementtilattian nurkkaan käpertyessäni lopullisen idioottiyarman ^{sestä lähtien} ettei minulla todellakaan ole ketään likeistä ystäväitä, kimma-kaveria jonka luo paeta yöksi. Ei ketään sirpaa tarjaa pirkkoa markettaa jonka kanssa voisi kiherrellä pimeässä peiton alla ja jutella aamukuuteen kaikenmaailman asioista.

Minulla on vain kundeja joiden luokse en voi mennä heikkona, suruissani, allapäin. Minähän niitä viihdytän.

7

Näen itseni istumassa marxilaisen estetiikan erikoisopin-topiirissä ja kuuntelemassa hiirenhiljaa alustusta sosialistisen taiteen luomisen metodeista.

On syksy taas kerran, kolme vuotta Allenden taidok-kaasta taklaamisesta, se syksy jona Akateemisen Sosialis-tiseuran Estetiikan osasto täyttää viisi vuotta.

On se syksy jona minä olen jo vasta kaksikymmentä-kaksi ja minulla on liki kaksikymmentätuhatta opintolai-naa ja opintokirjassa opintosuorituksia niukin naukin sen verran että kysyttäessä kehtaan urahtaa opiskelevani. Minulla on ärsyttävän pitkä tuuheanlainekas punainen tukka, ruskeaksi paahtunut iho summattoman täynnä pi-samia ja korvissani suuret kultaiset korvarenkaat jotka olen saanut synttärilahjaksi Ilari Mestarirunoilijalta. Olen tavannut sen edelliskeväänä Kosmoksessa, samaise-na aamuna se oli käynyt vastaanottamassa Smolnassa val-tionpalkinnon viimeisimmästä runokokeelmastaan »On-ko näin hyvä» ja niistä ensimmäisistä kuohuvista samp-panjalaseista lähtien me olemme tiiviisti styyllailleet ja viettäneet yhdessä ihanan merihenkisen kesän. Juuri näihin aikoihin Ilari Mestarirunoilija viimeistelee uusin-ta kokeelmaansa joka on omistettu minulle ja jonka läpi-punoutuvana johtolankana on ikääntyvän ja kyyristele-vän ex-radikaalirunoilijan rakkaus nuoreen hesalais-beatriceen, punatukkaiseen vihreäsilmäiseen villikkoon.

Ja syntyy hyvä kirja.

Kriitikko änkeytyi minun vittuuni raskaasti huohottaen ja pakarat tiukkoina. (Sellainen se oli arvostelijanakin.) Sitten se alkoi jyyttää ja halusi minun tunkevan molemmat etusormeni sen persereikään. Niukin naukin yletyin. Ja nautin kun sitä vihlaasi.

Jälkeenpäin, ennen kuin kriitikko oli saanut hengityksensä kunnolla tasaantumaan se kohotti laihaa rusottavaa hevosennaamaansa soliskuopastani ja sanoi mahdollisimman valoisasti hymyillen että on elettyvä sellainen elämä josta syntyy kirjailija.

Jaaha. Vai niin. Muistelin kuulleeni samaisen lauseen jo useammankin pyrstösulkiaan värisyttelevän kirjallisen senttarin ja kirjailijaksi haaveilevan suusta.

Sanavalmis ja kosolti lukenut kriitikko huokaisi sitten syvään ja sykäytti kyrypäänsä pillussani kuin pisteeksi iinpäälle, jätti taaskin kysymättä minulta mistä minunlaiseni kahlaaja on poissa. Omista elämänvaiheistaan se kertoi minulle usein ja vuolaasti.

— Enhän tosin ole lukenut tekstejäsi mutta kun katselel sinua. Muruseni, luulen että voisinkin pitää runoistasi. Runojahan sinä kirjoitit?

Minun rakastajani ovat aina halunneet olla minun neuvonantajani.

Ehkä tulen lopun ikääni provosoivasti näyttämään että pärjään omin neuvoinikin, yksinkin. Että minä uskallan ja että minulla sittenkin on aivot, oma pää. Ja minulla on kädet ja suu muuhunkin taroitukseen kuin terskan vaamiseen tai suuhunottamiseen. Naiselle tästä voi tulla kiperä sauma. Miehelle ei koskaan.

Minulle siitä tuli.

Naiset näyttävät kulkevan elämänsä poikki tyynesti ja tempoilematta, vaikka itse asiassa he sekoilevat sen seitsemänkymmentä vuottaan myyteissä ja pyykeissä, moralissa ja coralissa, peukkusäännöissä ja pikkupökyissä.

Naiset huutavat toisiaan apuun miesten korviin kantautumattomalla korkealla äänellä (jo Humphrey Bogart tiesi vislata naista luokseen), naiset kirjoittavat aikakauslehtien Lukijain kirjeisiin tai lyhyistyvät toistensa käsivarsille pesutuvan nurkassa, kosmetologin vastaanottohuoneessa, kapakan naistenhuoneessa.

Ja niin sanottu seksuaalinen vallankumous, seksin vapautuminen pillereineen ja abortteineen myllersi lisää: naisista tuli yksityisomaisuuden sijasta yhteistä omaisuutta. *Wolff-Letter*

Kuitenkin meillä naisilla on ikiomat rohkeat perversiome (joilla ei välttämättä ole mitään tekemistä mustapitsisten röyhelöasujen tai paloautonpunaisten vinyylisaappaiden kanssa) ja seksuaalifantasiamme (jotka voisivat saada live show- ja hieromalaitoskonkaritkin mieleksimään jos tietäisivät, jos malttaisivat urkkia).

Niissä mellastaa huonoja miehiä ja tuhmia poikia. Paholaisenkauniita mannekiinimäköisiä ja suuripussisia pupupoikia. Ja vähän säälittäviä rumia. Nössöjä mam-

manpoikia. Lommoposkisia koulupoitsuja. Neekereitä ja intiaaneja. Kähärää karvaa ja nahkaisia otsanauhoja, vellovia lanteita ja kovia huulia. Hau. Miau.

Mutta meidän naisten kuvitelmissa ei ole vielä hoksattu tehdä seksin tajuntateollisuutta sillä naiset eivät päätä sellaisista asioista. Vielä.

Luulen ja toivon että naisenkin samastumiskyvyllä, empatialla ja symppauksella on rajansa. Monia kyllästyttää ja ikävyyttää nyt jo.

Sekin itseriittoinen pisamakalloinen vanha äijä, seksustelija sensaatiokirjailija kuoli jo ja kuului saatana soikoon ihan toiseen maailmanaikaan kuin minä ja siskoni ja veljeni.

Mutta niin vain minäkin olen imenyt tietoa naisista ukko Milleriltä, Flemarin kieppeillä rundailevilta kundeilta ja Hannu Salamalta.

Prätkäkundit ja mieskirjailijat: käsittämättömän samanlainen naiskuva. Ja samanlainen tapa rakastaa, rakastella. Jos miesten kirjoittamien romaanien avulla pitäisi opetella lempimään, voi jee, ei tietäisi tuon taivaallista esileikeistä tai naisen klitoriksen vuoristoradoista.

Mutta en minä kyllä sitäkään ihmettele mikseivät miehet lue enempää naisten kirjoittamia kirjoja.

Lukikohan ukko Miller Anaïs Ninin teksteistä muita kohtia kuin vain ne joissa kuvattiin mahdollisesti sitä itseään? Tuskin. Eivätkä nekään kohdat niin sytyttäviä ole.

Oi Anaïs Anaïs, miksi sinäkin olit niin pirun akateemisen ja eteerisen ja sensitiivisen. Miksi sinunkin naisellisuutesi sipsutteli ja kipitteli ja karttoi hurjia loikkia, vauhtia, ronskiutta ja iloittelua tissit heiluen.

Ja Virginia Woolf, Emily Dickinson, Anna Ahmatova, Sylvia Plath, Edith Södergran, tulen nielaisset ujut kuorensavetäytyvät. Tiikerioistä haaveksivat. Vartalog tulvillaan omaatuntoa, moraalia, syyllisyyttä. Kilit kirjallisen lieden lämmittäjät vaikka samalla taiteilijan veitsenteräntiellä kulkiijat.

Kun ensimmäisen kerran kuulin jonkun vakavissaan lausuvan ääneen sanan »emansipaatio» naurahdin kilah-taen, sillä kaikki muutkin (miehet) ympärilläni nauroi-vat.

Nainen joka puhui nolostui ja häkelteli puheenvuo-ronsa sekavasti loppuun.

Minun mieleeni juolahti yhtäkkiä likeisenkuuloi-nen sana: »mansikka».

Hilpeänpunainen ja mehukas.

Niin minä sen haluan.